

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.

Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.

3 hónapra 3 „ 50 kr.

Egyes szám
10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton.

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecsegház földszintjén a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkuszertint

Nyitvány: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj:

minden belgatásért külön 30 kr.

Előfizethetni helyben: Telegdi K. Lajos és Csáthy Károly könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébütt a postahivatalok utján.

Debreczen, aug. 16.

☉) Nem rég mult el azon idő, midőn a vallási mozgalmak, akár valódiak voltak azok akár csak ürügyül használtattak, egész birodalmakat lángba borítottak.

Alig szabadult meg az emberiség ezen fenyegető rémtől, ime helyette egy újabb, a nemzetiségi kérdés lép előtérbe, s elnyeléssel fenyegeti az államokat; különösen Magyarországon, 1848 óta midőn felidézett, kiterjesztette polypkarjait, hogy a nemzet, s az állam jelentőségét, fogalmát, sőt lételet agyon-szorítsa.

Államférfiainknak kötelessége, ezen hódítani akaró szörnyet úgy elégitni ki, hogy az állam, a nemzet, a nemzetiségi követelmények mellett ne szenvedjen, háttérbe ne szorítsassék. Ha pedig ez nem volna lehető: a jogtalanul terjeszkedni akaró követelőzéseket kellő határakra visszazorítani.

De épen nem úgy kell e kényes ügyet elintézni, hogy a nemzet maga dobassék oda áldozatul; épen nem úgy, hogy az állam szenvedjen miatta; nem is úgy, hogy az államnak életre, önállóságra jogosított tényezői háttérbe szorítsassanak, kik historiai, századokon keresztül gyakorolt jogainkban a jogosítatlan új óriás által megtámadtattak.

Ha idegen hatalomból kifolyó erőszakos rendszabályok fenyegetik a nemzet érdekében meggyökerezett intézményeket, az is baj; de nem oly nagy, mintha magából a nemzetből kifejlődött kormány alatt méretnek annak életére halálos csapások.

Midőn a Bachkorszakban, Thun Leo, híres patensével nyomorgatta a protestans felekezetek önkormányzatát, és iskolai intézményeit, a nevezett felekezetek mint egy ember állottak fel ellene, s vittak vele élethalálharcot; s győztek is utóljára.

De most törvény erejére emelt központosítási szabályzatok, hazai kormány alatt, nyulnak be a vallási felekezetek családi életébe, mit békekötések által biztosított hoszas gyakorlat tartott fenn eddig, minden veszélyek közepette.

Most nem töröltetnek el egyenesen iskoláink; csak feltételekhez köttetik azok élete, melyeket ha nem teljesítünk, felekezeti iskoláink, a szabadelvűség jelvénye, s az állami jogosultság céze alatt, felekezeti iskoláink nyilváníttatnak, melyekben a tanrendszert, a tanírányt az államhatalom határozza meg.

Ha a protestans iskolák nem mindig elől lobogtatták volna a haladás zászlóját; ha el nem volna ismerve, hogy ezekben sokkal szabadabban adattak elő a tantárgyak, mint az állami, vagy más felekezeti iskolákban; ha kétséget szenvedne, hogy a protestans iskolából kikerült növendékek a többiekhez aránylag sokkal nagyobb számú kiképzett férfiakat szolgáltatnak a hazában: úgy nem volna oly

égető a fájdalom, mit a protestansok éreznek az állambeavatkozása miatt; de napfény tisztán áll, hogy a protestans iskoláknak, a többi alantabb képzettségi fokon álló iskolákkal egy rendszer alá fogása, a protestans iskolák előhaladhatóságának meggátolására szolgál eszközül. Együttal pedig a szabadabb tanítási módoknak beszüntetése miatt, közvetve szenved az összes hazai értelmiség magasabb-magasabb fokra emelkedni törekvő képzettsége; szóval hátraesés, nem előhaladás éretik el az állam beavatkozása által.

„Üss, de hallgass meg,“ ezen példabeszéd is mutatja, hogy egész felekezetek intézményei, ha változás alá vétetni szándékoltatnak, csak azoknak meghallgatásával történhetik az czélszerűen.

Azonban a protestans felekezetek meghallgatására sem voltak méltatva.

Sőt azt tapasztaljuk itt, Debreczenben és vidékén, hogy a tanfelügyelők kinevezésénél sem volt kellő tekintet, a protestans érdekekre; kinevezetett egy katolikus és egy oláh tanfelügyelő; kik, ha beavatkoznak iskoláink belügyeibe, természetes, hogy a vallási kérdés mellett magokkal hozzák a nemzetiségi kérdés felelevenítésére szolgáló gyuananyagokat is; pedig a vallási és nemzet ségi kérdések közül az egyik is oly rém, mely csak zavart idézhet elő; a kettő együtt, hogy nem nyeli-e el a társadalmi jólétet, békét, és egyetértést; kiállhatna jól róla! — Videant consules, ne quid respublica detrimenti capiat. —

Ujdonságok.

— A tegnap este a Csokonai szobor javára tartott műkedvelői hangverseny mondhatni igen is fájdalmasan igazolta azon, bár nem nyilvánított feltévesünket, hogy az igen magas árak vissza fogják riasztani a közönséget a tömeges megjelenéstől. Csakugyan úgy is lett, mert a színház nézőtere csak nem egészen üres volt. A közép és alsó páholyok majdnem mind helybeliektől voltak elfoglalva, a vidékiek távollétük által tüntek ki, a mi, tekintve a hangverseny czélját érzelmeik kegyeletességére nem a legjobb világot veti. A hangverseny mint ilyen egyáltalában sikerültnek mondható. A katonai zenekar Reisinger „Sziklamalom“ operája nyitányát igen szép szabotossággal adta elő, fuvó hangszereken, valamint Wagner Rienzi indulója, mi az előadást befejezte, is igen tetszett. A Brett nővérek Proch „Két álom“ kettősadát énekeltek; Ida k. a-nak most fejlődő soprán, Jozefa k. a. pedig igen szép reményekre jogosító, rokonszenves alt hangja van, s kezdő, mondhatni gyermek énekeseihez képest, a kivétel sikerültnek mondható. Először lépett fel, s mindenkit meglepett biztos játéka, kitünő technikája által Frater Ilka k. a. ki Emmerth A. kísérte mellett Ermani finaleját adta elő zongorán, s többször kihívatott. A 10 tagból álló magán dalkör, valóban remekül ki tett magáért mind Storch „Eji üdvözet“-ében, mind Braun „Egyesgyedül“-jében. Különösen kiemeljük az elsőben Heine urat, ki igen csinos tenorjával a magán részt a legzajosabb tetszés nyilatkozatok közt énekelte.

Nunc venio ad — a maga nemében legere-

detibb alakjához értünk most a hangversenynek. Komlóssy A.-ról szólunk, ki Geier Jeremiast Együd alakítása szerint a közönség kiváló mulattatására el annyira sikerülten személyesítette, hogy az minden várakozást felül mult. Azonban nem mulasztatjuk el azon megjegyzést tenni, hogy az Európa szerte bevett szokás ellenére costumban lépett fel, a hatás emelése kedvéért, már pedig anélkül is eléggé tetszett volna. — Feketer a „Fra diabolóból“ az éji dalt énekelte, s mondhatjuk oly bravourral, hogy ez akármely hangversenyben számot tett volna. Szentgyörgyi E. ur régi magyar nótái a furulyán, cigány kísérettel eredetiségök által hatottak. E hangszer azonban, miután azon tökéletes biztos hangokat adni nem lehet, nem való hangversenybe. A bruttó bevétel 367 frt. 20 krt. tett.

— Máriássy honvédőrnagy, a kassai honvédkerület parancsnoka tegnap előtt városunkba érkezett, hogy itt a honvédek elszállásolására nézve az előleges intézkedéseket megtegye. A mint halljuk honvédlovasság is jön városunkba. Máriássy ezredes még élte legszebb korában levő, derék természetű, katonás magatartású férfi, kinek látása igen jó behatást okoz.

— Női iparlovag találékony-sága. Nem régiben egy rosz hírnévben álló nő állott a v...i törvényszék előtt. E nő ugyanis egy bizonyos uri embertől pénzt sajátított el, s az illető károsított in flagranti folyamodott a hatósághoz. Persze megkoboztatván, krinolinjában és uszálya rejtekeiben semmi sem találtatott, s a károsult eredménytelen távozott. A nő pedig nevetett, hogy tul járt az urak eszén, mintha bizony csakiszzeben lehetne a bankótát elrejtteni. Meghittjei körében elbeszélte a jellemtelen nő, hogy mesterséges hajfonadékja rétegeibe rejtette a pénzt. Igen tanulságos, mire nem lehet a modern hajbubokat használni!

— A lenczház alapjára nálunk Gärtner Mátyás kiküldött ministeri gyűjtő által, néhány nap alatt 400 frt körüli összeg gyűlt; a mi a sokféle adakozási megkeresés által igénybe városi lakosság körülményei tekintetbe vételével, elegendő eredménynek mondható.

△ A tiszántuli ker. ítélő tábla levéltára, a perfolyamban volt ügydarabok szétosztása után, töredékben még itt van rendelkezés alatt. Sok régi irat; régészek sok kincset találnak itt, mely használatukra szolgálhat; van a XIII-dik századtól mostanig több becses ereklye, a Báthory István, Báthory Zsófia, Bethlen, s Rákóczi koráig, és ki az irattár sorsát, s körülményeit ismeri: tudja, hogy annak szakképzett levéltárnoka, mily chaosból, s mily kevés időn hozta rendbe az iratokat, — lehetetlen azon ohajtsáknak nem nyilatkoznia, hogy vajha a városi közlevéltár is hasonló elbánásban részesülne. Különben csak akarat kell, s e levéltár rendezésére szánt összeggel kevés időn hasonló eredményt lehet felmutatni. — Ugy tudjuk, hogy a városi közgyűlés is még 1867. évben elrendel-

a közlévtár rendezését, s mi oka lehet, hogy ily hosszú idő során a rendelet csak papíron hallgat?

— A tegnapi pesti hangverseny alatt nem csupán a színpadon volt nézni való, hanem a földszinti néző téren is, hol egy tisztességes kinézésű 45—50 éves egyén a zene ütemei szerint oly rettenetes gestikulációkat vitt végbe, hogy őt vagy rettenetes zeneenthusiastának, vagy — már bocsásson meg — oly szerencsétlennek kell tartanunk, a kinél az agyvelő kóros állapota tehető fel. A jelen volt biztos ki akarta vezetni, de miután a t. publicum egy része igen jól mulatta magát az önkéntes karmesteren, nem háborgatta. Mi csak attól féltünk, hogy ha valamelyik műkedvelő észreveszi, zavarba talál jönni, azonban ez szerencsére nem történt meg.

△ A gácsi posztógyár itteni raktárát, fájdalom, nem találjuk látogatottnak, — s midőn ennek oka felől kérdezősködünk, azon sajnós felvilágosítást nyertük, mikép a bizományos, nem hogy előzékenységet tanúsítana a közönség iránt, sőt oly eljárást tanúsít, hogy azt látszik mondani, mikép tartsa szerencsés-jének, aki tőle vásárolhat. — Nem az okozza tehát azt, hogy az üzlet itt nagyobb forgalmat nem csinál, mintha a külföldi gyártmányok után esengenék, s a hazait mellőzni akar-nának, hanem az elárúsítást, a forgalom végrehajtását kell alkalmasabb kezekre bízni és higgye el a fentemlített raktár, hogy akkor állott anyagot nem visznek ki raktárából mint most megcsik és jó hire méltó veszélyben nem forog. Ajánljuk e figyelmeztetést az illető összes hazai gyárok figyelmébe, — a hazai gyár-
ipar haladása érdekében.

— Ritka szerénység. A Gresham életbiztosító társulatnak hírlapokban nyilvános köszönetet szándékozott valaki szavazni a biztosítási díj gyors és pontos kifizetéséért; s midőn ezen szándékot a társulati ügynök az

igazgatósággal tudatta, ez írásilag kijelentette, hogy a köszönetnyilatkozat közzétételébe részéről belé nem egyezhetik, mivel a társulat csak köteleességét teljesítette. Ily eljárás a mai világban ritkaság. — Legközelebb is érsemlyéni Fráter Bertalannak, férje halála után, ki csak egy részletet fizetett be, az egész 5,000 frt biztosítási díjt kifizette a társulat, minden levonás nélkül, gyorsan és vonogatósnélkül. — Most, mivel elmúlt az idő, midőn csak hazafiasságból pártoltunk valamely egy-
letet, s már a hasznosság elve lépett előtérbe, mindenesetre a Gresham társulat az, mely a többi felett legnagyobb előnnyel bír: az előnyök kitüntetésére visszatérünk.

△ A gáz-gyár társulat a belügyministerium utján nyert (?) babérain pihelve, nem néz utána, hogy a lámpák sokszor későn gyújtatnak. E hó 11 és 12-én estve, — vásár alkalmával, holott már jókor esteledik — egész sor lámpa 9 órakor gyújtott. Ezért álljon aztán a város pénztára készen a gázgyár használatára? De hogy a társulattal kötött vélt egyoldalu szerződés memyire meg nem állhat, s hogy abban egyes háztulajdonosoknak mint szinte a városnak is érdeke nincs megóva, hanem csak is a társulat biztossága czéloztatik: azt mindenki tudhatja, de hosszú lenne elbeszélni.

— Az sertés vásárban tegnap d. e. egy kereskedőnek tárczája 16,000 frinttal zsebéből kilopatott.

— Czigány karaván. A szováti ut mellett nem messze a várostól hét—nyolcz szekér sátoros cigány ütött tanyát. Érdekes látványt nyújt e rendetlen képe a kőbóri esaládéknak. A vén dade, a fogatlan banyával mindketten kurtaszáru pipából pöfékelve biztatják a rajkókat a mellettök elmenők megtámadására, a mennyiben azt az erőszakos kéregetést, csak egy kis krajczárkát, ténsum, miltóságus, felsiges uram, bizony alig lehet megtámadásnál egyébbnek nevezni. Az

ily vándor karavánok rendszerint meglehetősen ragadós kézzel szoktak bírni, s azt tartják, hogy legjobb azt, a mit a két szemök meglát, ha a két kezök ott nem hagyja, ennél fogva igen czélszerű lesz, s épen nem felesleges felügyelni rajjuk, sőt legjobb lenne őket a város közeléből minél előbb eltávolítani. — Épen láttuk szombaton a karaván 13 tagját, lovas pandurok által bekísértetni és pedig azért, mert azelőtt éjjel a csemegézés kissé nem jól ütött ki nekik. Az atyafiak ugyanis a Tóczós-kert háta megett dinnéet akartak requírálni, de biz rajta kaptak, s bekísértettek. Így már ok is lesz legalább eltávolításukra.

— A pesti kártyagyárakat a mint tudjuk egy részvénytársulat összevásárolta, s így most Pesten csupán csak egy kártyagyár van. De e részvénytársulat hallomás szerint az ipar ez ágát egyedül akarván cultiválni az országban, a vidéki kártyagyárakat is összevásárolni szándékozik, így városunkban a Kutasy féle kártyagyár megvételére is megtörténtek már a lépések.

— Mentze Henrikné asszonynál a Howe-féle varrógépekből igen szépen berendezett raktár van, mit is azon megjegyzéssel hozunk tudomásra, hogy a legutányosabb feltételek mellett haphatók, s a mellett Mentzéné asszony a géppel való bánásmódba igen rövid idő alatt bevezeti az illető vevőket.

— Figyelem ez te j ú k a közönséget különösen a vidékieket a Letzter-féle jó hírű fényir-dára, hol is a legsikerültebb fényképek a legrovi-debb idő alatt állíttatnak ki.

— Balázs Kálmán hírszerint el fog rándulni a debreczeniekkel Fiuméba, hogy ott zamatos magyar dalaival emelje az ünnepély érdekét; sok szerencsét hozzá.

— Járványos szembetegség a hely-
orségi katonák közt. Néhány nap óta bizo-nyos igen kellemetlen szembetegség annyira elharapódzott a helybeli helyőrségi katonák, legin-kább a Jabloniszky ezredbeliek között hogy jelenleg majdnem 100-an fekszenek a katonai kórházban. E szembaj főoka leginkább a mint halljuk az egészségtelen lakások rossz levegőjében rejlik.

— Tolvajlás, betöréssel. Vasárnap éjjel a Fischer-féle panorámába a vásártéren két uriason öltözött egyén betört, s onnan egy ládács-

T Á R C Z A.

Az Alföldy család.

(Beszély.)

(Folytatás.)

Erne nem állhatván tovább, megtörte a csendet:

— Szólj édesem, mi rejlik kebledben; — úgy tetszik nekem, mintha valami nagy vész környezne minket, s te azt előttem el akarnád titkolni... Vagy nem... ah én vagyok a vétkes, ki, iménti kételkedéssel, kebled nyugalmát felzavarám. Engedj meg a gyöngé női szívnem, mely szerelmében leli minden boldogságát, s ha olykor egy véletlen eset által seplőtlen feble méltatlanul érintetik, minden boldogságát, életét, reményét véli elvesztettnek.

— Én nem kétlem többé, hogy meg vagy győződve igaz szerelmemről... De mégis szólj, ugy-e szavaim idézték homlokodra leplezett nyugtalanságod föllegét?

— Legyen tehát, — mond reszketeg hangon Gusztáv.

— Én, részint saját szerencsétlen multamból, melynek töredékeit már hallád, s kiegyesítő részét egykor megfogod tudni tőlem, — részint az élet nagy oceánán szerzett koronkénti tapasztalatim után, megtanultam ismerni a szív sajnós szerető szívnem, mondhatni, ábrándos, gondtalanboldog merengései, és az önéreületre ébredés, a szerelem czélai fölötti gondolkodás között választó falat emel; én ismerem a szerelemnek észrevétlenül eltűnő édes perceit, melyekben, a kölcsönös vonzódáson kívül, semmi tekintetnek, semmi érdeknek helye nincs, melyekben a nemes szív, öszinte odaolvadással s páratlan önmegtágadással hordja a szerelem arany lánczeit; de tudom azt is, hogy, időhaladtával, mint a viruló növény elhullatja virágbokrétaát, hogy gyümölcsöt teremjen, — a szerelméről bizonyos kebledben egy relytélyes, előbb alig észrevehető, s relytélyeiből csak lassan foszladozó vágy keletkezik, mely a szerelemnek szint. jelentőséget ohajt szeretni, egy vágy, mely a szív érzéseit az ész itéletével mérlegeli, mely a természeti örökigazságot társadalmi alakban kívánja látni, egy vágy, mely

életének tért igyekszik nyitni a világ előtt is. De világosabban szólok.

Két éve már, mióta, szíveink szerint, egymáséi vagyunk; — ah! ki rajzolhatná le boldog szerelmünk számtalan éveit, a boldog órákat, melyekben, egymás keblén andalogva, csak szíveink hangos dobogása emlékeztetett, hogy a föld gyermekei vagyunk; ki készíthetne édes érzégsünk néma beszédeinek megfelelő hangjegyeket; ki adhatná vissza a természetnek félistenülésünk édeni kéjét?... De ki feshetné le, nézd édes Erném, a ránk mosolygó tavaszi napsugár életadó fényét és melegét? Egy tündérmertnek mondhatnám ezen egymás körében lelt két évünk gyönyörűségeit, — tündérmertnek, melynek keretében mi ketten valánk, melyben, a bájeró varázsvesszejével, mi támogattuk a gyöngé virágokat, — s az előnkbe tárult virágkelyhek ambrá-
illatát felfogó retorták kizárólag a mi szíveink valának.

— És, e rövidnek tetszett két év alatt, sohasem láttalak téged a szenvedély uralmának annyira meghajolni, mint épen ma; mert, engedj meg édes Erném, úgy tetszik nekem, hogy az imént említettem önéreületre ébredés perce, rád, haszinte tudtodon kívül is, mostanában kezdi hatását gyakorolni, s volt mai viselettedben egy neme a szórakozásnak, mely engem azon hitre jut-tatott, hogy szerelmednek a világ előtt is tért akarsz szerezni. S te csak ma látszol először azon czél vizsgálatához kezdeni, melynek eléréséért én két év óta sikeretlenül küzdök.

Mióta látgy ajkaid „igen“ szavát hallám, volt-e egy lépésem, mely nem ezen czélra lett volna irányozva, volt-e gondolatom, mely el tudott volna válni azon rögeszmémtől, hogy nélkü-léd boldog nem lehetek; volt-e tettem, melynek legfelsőbb rugója más lett volna, mint az, hogy te, édesem, nőm lehess?

Sokszor végtetek síkjaira nyargaltak ábrán-dos gondolataim; czimemről, vagyonomról, atyám-ról lemondás, majd, kedélyem higgadtakor, szigo-ru atyám kérélesére reményadó eszközök ki-gondolása — járták át agyamat, csak hogy enyim légy. De törekvésem mindedig... sysiphusi mun-ka volt. Atyám rangkórja és zsarnoksága egyfe-lől, atyád hosszas betegsége és egybekelésünk iránti ellenszenvé másfelől, minden igyekzete-

met mélyen lenyomták — a mérlegben. És én, nyugodt öntudattal bár, de mégis fájdalommal érzem, hogy cédlomhoz mivel sem állok közelebb, mint szerelmünk kezdetekor. De hiszem, hogy bár az örökigazság mérlege, az egymás ellen kö-zdő elemek harcában, egy darabig ingadozik is, — egykor megkell találnia a támpontot, mely neki, a világrendszer tökélyessége vonalában, ki van mutatva. Én hiszem, hogy atyámnak megfog-hatlan szigora, sőt zsarnoksága irányomban, az atyai szív egykor felvillanó érzelmé által veszteti fog azon fagyaló hidegéből, melylyel legszentebb ohajtatom minden virágát megdermeszti; vagy, ha, nem: — érje bármí a halálatlan fiút — szakadúni kell végre azon kapocsnak, mely különben is a már atyám hallatlan önkénye és szívétlensége által megszagottatott lélekűrók gyöngé foszlányairól, Damokles kardjaként, leszakadással fenyegetőzik.

Azért, engedd meg Erném, hogy előttem imént felmutatott örömkoszorudat a „remény“ eleven színével befonhassam. S ha felföldém mai, tán öntudatlan szórakozásod indokát, higgy ben-nem, mikép nem sokára eltalálom az eszközt is, melynélfogva te tőlem, mint férjedtől fogod hallani az őszinte nyilatkozatot: érzem, édes nőm, hogy te engem szeretsz.

Erne arcazi lángba borultak. Egy eddig nem érzett kéjszíkra villanyozta át egész valóját; nem talált szavakat érzésének, mely kedvese szavait általában igazaknak erősítette kebledben. Lelke, mint a magnésítésre megfordult vasato-mok, új alakot öltött magára, s a boldog házasa-
élet előérzetén merengtek gondolatai.

A félreértés, a szemrehányásokozta lélek-harczatok nyomai ismét kísímultak szemek előtt, s ismét a szerelem tündérmertének virág-kelyheiből szivták keblökbe az élvek mézharmatát.

Olyanok voltak ok, mint a delejti, mely bár valami ütődés által kilökötik is irányvonala-ból, — az ütődés szüntével ismét észak felé for-dítja irány pontját.

... A nap aranytányéra mármár a látha-tár alá kezdett merülni, midőn Gusztáv, Erne beteg atyjánál is, ki őt mindig örömmel látta ugyan, de a szerelmi pár egybekeléséről hallani sem akart, — töltvén egy fél órát, kedvese köré-ből, a fővároshoz közel eső falusi lakába távozott. (Folyt. köv.)

do
sal
12
ke
kö
fe.
pc
m
ut
le
t.

Debrecen 1869

67-73. n. sz.

a h. sz.

53, 54. n. sz.

kieg. sz.

kában pénzt és ékszerket mintegy 300 frt. értékben elidegenítették. A sátorban csupán egy öreg asszony volt jelen, ki észrevette ugyan a tolvajokat, de mire az ijedségből magához térve kiabálni kezdett, ezek azalatt elszaladtak. A kapitányi hivatal erőlyesen nyomoztatja őket.

Egyh. kerületi közgyűlés.

A Debreczenben aug. 14-én tartott ref. egyházkerületi közgyűlésben: Horthy István heves-nagy-kunsági elválasztott segéd gondnok, és az érmelléki esperes, csokaji lelkész Simon Bénéjamin az esküt leteszik, s beköszöntő beszédek után elfoglalják helyeiket éljenzések közt. — A n.-károlyi egyházmegyében elválasztott segédgondnok Kulm Imre jelen nem lévén, megjelenésre felhívott. — Papp Mór heves-nagykunsági segédgondnok iskolai tanfelügyelővé nevezetvéni ki, a kormány által, lemond segédgondnoki állásáról. Új választás rendeltetik. — A nagybányai egyházmegyében lemondott esperes Meleg Dániel és segédgondnok Ujfalu Miklós — a kik az ezen állásokra történt, de szavazattöbbség hiányában ismétlődő választások végeredményét be várni nem akarván, állásukat oda hagyták, utasítottak az újválasztásokig hivatalban maradásra. — A felavatott lelkészeknek okleveleik kiadati rendeltetnek; jövőre pedig a lelkészi vizsga mikép végrehajtása iránti véleményadással, indítványozó Révész Imrén kívül Révész Bálint, K. Tóth Mihály és Nagy István, esperesek a hittant tanító tanárokkal együtt kiküldetnek. Addig is megállapították, hogy a lelkészi vizsgára segédkönyvek nélkül kell menni a vizsgálandóknak. — A tanügyi bizottság jelenti, hogy a pénzügyminister leírata, miszerint a pénzügyi könyvvezetés tanítására a főiskolában helyiséget kiadati rendeltetnek, a tanárkarnak véleményadás végett lenne kiadandó Elfogadtattott. — A tanügyi bizottság jelentésében tett azon ajánlat elfogadtattott, hogy a tanító képezdei tanári szék az egyházkerület, a debreczeni ref. egyház és az alapítók egyenlő számu választók szavazata által töltsék be; jelesen, hogy a egyházkerület 8, az alapítók 8, és a debreczeni ref. egyház is 8, választó által vegyen részt. A választás megis történt volna, azonban Szoboszló mint egyik alapító, bár meghívott, nem jelent meg, az általa tett alapítvány iránti eddigi hátralékok elengedéséhez kötvén befolyásának érvényesítését. A választás aug. 16-ra kitűztetett, miről Szoboszló olyformán értesített, hogy ha meg nem jelennek is, a választás meg fog történni. — Kovács János tanár fizetése, a muzeumóri teendőikért, buzzó és sikeres eljárásáért, évenként 100 frban állapított meg. — A Nagy Józsefféle alapítványból osztandó díjak fellett rendelkezett bizottság jelenti, hogy az idén a díjat 5 szavazattal 2 ellen Barkász Károly nyerte el. Tudomásul szolgál.

Az aug. 16-ki ref. egyház kerületi gyűlésben:

a tanügyi bizottságnak a népiskolai törvény irányában javaslatok elfogadtattott egész terjedelmében, melynek főbb vonásai következők: a magyar protestáns egyház, saját iskoláira nézve a teljes tökéletes önkormányzatot, vagyis az öntörvényhozási és önkormányzati szabadságot, a legújabb időkig a szabad választás gyakorlat egyik elengedhetetlen feltételének és oly belügyének tekintette, melyre nézve, az egyház körén kívül álló s általa törvényesen nem választott egyének s halóságok, a legfőbb felügyelet jogkörén túl terjesztett felügyelési jogát soha el nem ismerte; ezen autonómiahoz ragaszkodása azt kívánja, a menyiben a protestantismusnak illető levegője a gondolkodás és vizsgálódás szabadsága, s a menyiben az egyház, életére törő üldözökkel állván szembe, az államtól kellő pártolásra nem talált; a prot. egyház szabad vallásgyakorlatát a bécsi és linzi békekötések biztosítják, a népiskolai törvény pedig, az egyház ki h a l l g a t a s a nélkül hozatott, és i s k o l a i n k lételét feltételekhez köti; sőt a községeknek a segély megtagadására is inger ad, a nélkül, hogy az 1848: XX-dik t. cz.-ben kimondott tökéletes egyenlősége, s szükségének közálladalmi költség fedeztetése életbe léptetettnek; s oly törvénykezési viszonyok közt, a melynek 1849 óta hazánkban gyorsan váltják fel egymást, az esetleg röviddebb, vagy hosszabb ideig fennálló kormány s országgyűlési többség rendelkezése alatt gyermekeink nevelését biztosítottak nem tartatjuk: mindezeknél fogva ama törvényt s az arra vonatkozó miniszteri rendeleteket sérelmeseknek s egyházunk szabadságát és lételét végpusztulással fenyegetőnek tartjuk; kénytelenek vagyunk minden törvényes utat elkövetni, hogy ama törvény sérelmes pont-

jai, meghallgatásunk mellett, módosíttassanak, mely esetben a közhaza oltárára áldozatot is hozni, egyházunk függetlensége fentartásával, hajlandók leszünk stb. — Az egyházak ennek értelmében utasítatnak, s a miniszteriumhoz felirat terjesztetik.

Nyiry Péter 22 szavazattal 21-el tanítóképezdei tanárrá elválasztott. — Fáy Alajosné szül. b. Splényi Sarolta egy érdekes könyvet ajánlódokozott az egyház kerületnek: a wittenbergai ref. tanulóknak a 16-dik s 17-dik századbeli névjegyzékét s kimutatását, kik közt Mélin Péternek is, mint ottani seniornak sajátkezű aláírata is található. E könyv igen nagy becsű, és talán még egészen ismeretlen.

MUTATVÁNY.

„Adalék Debreczen város történetéhez“ című dolgozathoz.

IV.

(Folytatás.)

Bíró ur is bizonyos lovasokkal itt maradt; a városban fel a alájárt. — Kétszáz köből lisztet süttetni osztott volt ki utczánkat a kapitányi hivatal. Abban, kit kisütöttek, némelyik a teknőben, némelyik a kemenczében fejeztette.

A kurucok mindenfelől neki indulván a városnak, a kenyeret magok keresték, — falásnak eredtek, — egyébbhez is hozzá nyultak, amit találtak.

Grationalis leveleket küldözött mégis genlis gr. Leop. Schlick, a német armádiának genlis kormendása, melyeket is Debreczenre, a hajduvárosokra, a sárréti némely helyekre irányzott volna. Ezekben hitere esküvel fogadta, hogy semmi bántása sem fegyverviselő embereknél, sem egyéb lakosoknak nem leszen, csak legyenek vesztelésben és régi kegyelmes ural Leopoldus fiának mostani Josephus császár ő felségének hűségére térjenek meg: „Példa nélkül való veszedelem, az ok nélkül való pártütést — követő, ne essék rajtok!”

Felfogván a kurucok ezen leveleket, vitték mégis genlis gr. Eszterházy Antal ur ő nagysága után. Ő nagysága Fancsika tájáról egynehány dragonyossal visszajött a városba, mind azért hogy lássa, ha a parancsolet szerint elfutott-e a város népe, mind pedig hogy itt az ellenség jövele felől bizonyost érthessen; mind végezzer, hogy azon leveleket megmutassa. A minthogy a hajduvárosoknak szólót Bíró uramnak meg is mutatta. Ő kegyelme háza előtt a lórol le sem szállott, hanem egy kevés ideig az utczán állván, elbucszott, s a tábor után ment Pályi és Léta felé.

Este felé mégis genlis Károlyi Sándor ur ő nagysága is érkezik, szállván Bíró ur házához: a hol is ő kegyelmével sok ideig beszélgetvén, ottan ottan járma esett Szoboszló felől, hogy jön a rácz. Ő nagysága Károly felé, Bíró ur pedig éjféltájban Tokaj felé elmentenek, hagyván itt egynehány lovasokat.

Okt. 20-án 1705. Mégis genlis Károlyi Sándor ur ő usága hadai, u. m.: Gencsi Zsigmond, Nyúzó Mihály, Karádi Mihály, Baki István, Deák Ferencz, Szűcs János, Bessenyei Zsigmond kapitányok ezerei, és sok elegebelyi katonaság; hajduvárosi, böszörményi, dorogi, fehértői, kálói, otthon tekerők is, itt valók is, sok csavargók a városnak estenek.

A boltokat a piaczon, utczában a házakat, kamarákat, rejtekeket, pinczékét felverték, vermeteket felástak, dultak, prédáltak, ittak, hordó borokat kirugdaltak, tyukokat, ludakat, pulykákat, disznókat elverték, ajtókat, ablakokat, kemenczékét sok háznál összerontottak, és ki tudná leírni! mit követtek el?

Okt. 21. 1705. Szerda napon a német armádia érkezik a város alá. Generálisai közül 3 voltak főbbek, u. m.: genlis Marechallus Herbeville, továbbá gr. Leopoldus Schlick és genlis Joh. Henrius Detrik a Klöklsparg. Volt egy danus generális is.

Husz regement amint hallottuk. Hat benne dániai király népe. Ráczság is volt vele, mennyire való? nem érthettük bizonyosan.

A Tóczón kívül a mezőben telepedett meg a derék armádia, de a városba is sok jött be, és pedig elsöben csak őrizni, hogy prédának, boritalnak ne essék hirtelen a had.

Harmadnap mulva beszélék, — akik itthon kapattattak, valami nyomorultak, — hogy szabad préda engedtetett volna. Ivó kutakat, nagy mélyeket ásott a tábor helyén a német, szokása szerint.

Amig pedig itt volt, a többi között ily károkat tön:

Templomokban: a nagyban nevezetes kár nem esett. Harangok s az óra épen maradt. Egy-

nehány székot forgatának fel; a szőnyeg a prédikáló székről s a kántor vesszeje elvitetett. — Az énekes és passios könyv eltépett.

Kistemplomban a prédikálószerk superlátja kivagdaltattott. A keresztelő kanna tálástól elvitetett. A birák s predikátorok székeik helyeiből kiforgattának. — A perselyek felhasogatattak, egyikbe bele ganéjlottak, ugy profanálták.

A scholában — monda Pataki — az ott volt biblioteka összevissza hanyattatott. Több 300 auctornál oda lett. Sok könyv szét tépetett, sok félig megégetett. — Sok levelenkint a curián, utczán, a táborhelyen elhintetett. Sok porba, ganajba kevertetett. A tékák összeforgattattak, deákok oda hordott ládái felforgattattak. — Térdig ért a házakban a sok összezavart papiros.

A csengettyük is leszedettek. Az apróbbak innen a columnáról a senior háza ajtaja elől elvitettek. Sok kemenczét mind a classisokban, mind a kis kamarákban összetörték. Némely falra ezt irták: „Venimus ut amici, fugistis inimici, fugistis in vestri ruinam.” (Barátok gyanánt jöttünk, ti ellenségként elfutottatok, önromlásokra.)

Typographiánk szép vala, de az is mindes-től elbomla. Nagyobb része a betűknek castákba rakatott volt.

Vannak, kik azt állítják, hogy emez károkat nem a német csinálta, hanem annak örve alatt a buvó helyeiből előkerült csavargók és nyiri pájosok okozták. — Kik a német hadak elköltözése után, mindenfelől a pusztán hagyott városnak estek, s a kurucz kepitányok által kibéreltettek, hogy garázdálkodásaik által a város népének gyűlölséget a német ellen még jobban felszítsák.

Mi legyen való? jót érte nem állók. Annyi bizonyos, hogy a német hadak főgenerális a Marexhallus Herbeville szorosan megparancsolta genlis gr. Leopoldus Schlicknek: tenné közhírré a derék armádiának, mikép ámbátor a város népe nem ügyelt a grationalis levelekre, ő azonban a város lakóit kedvéből kiejteni nem kívánja. — Minélfogva halálos sententia lett kimondva azon német katonára, amelyik vagy tüzzel, vagy bármiféle rongálással házbán vagy épületben megkárosítná, császár ő felségének alattvalóit. Igaz is, hogy semmi épületeink tüzzel vagy rongálásal nem pusztították el.

Okt. 26-án 1705. Hirül esék Bíró urnak Tokajban, hogy a német utját Várad felé vevén, mindenestől Debreczen alól eltakarodott. Minek okáért a város népe is lassankint haza szállingózott, adván istennek hálát, a város szerencsés megmaradásaért.

(Folyt. köv.)

Sz.

Pesti röppentyűk.

(Aug. 13-án.)

Azt mondják a „fösvény kétszer költ.” Mi ezt oda variáljuk, hogy a „tudatlan ember is kétszer költ, csak hogy egyszer sincs látatja!” A szegény jámbor határörvidékieket valami jó madár feleszette, hogy „irjanak egy memorandumot ő Felségéhez, melyben fejezzék ki köszönetüket a közös hadügynek a határörvidéki erdők eladásáért, egyszersmind tiltakozzának Magyar- és Horvátország beavatkozása ellen!” Szegény együgyű embereket csakugyan sikerült is jégre vezetni s most az emlékirattal nagy költséggel fölmentek Bécs városba néhányan; hej pedig ugyan hosszú orral térnek majd vissza, ha majd a kihallgatás alkalmával ő felsége tudtokra adja, hogy elkétek az atyafiak, amennyiben az 1868. évi XXX. törvényezikben már le van fektetve, hogy voltaképen a határörvidék Magyarországnak és oly kiégésítő része, mint férjnek a feleség. És király ő Felsége ép így vette fel a dolgot, midőn a magyar horvát és tót nemzet közti egyezséget megkesztesíté Persze a jó urak a már eldöntött kérdésből új kérdést akarnának csinálni s a delegatióra szeretnék bizni annak elintézését, a mi egyedül a magyar törvényhozás joga. No még csak az kellene!

Beszélik ugyan, hogy Andrássy gróf azért időzik Bécsbe, hogy akép intézze el ezt a kényes ügyet, hogy a kecske is jól lakjék, a káposzta is megmaradjon.

No, meglássuk: „hány zsákkal telik!”

Az „Esti lapok”-nak spiritusa van!

Neki rugaszkodik amugy vaklegy módjára Ghyczy Kálmánnak, amiért „sufficit” helyett „deficitről” mert a napokban beszélni. Midőn a csókát akarja fehérre mosni, nem azt mutatja ki, hogy Lónyai ur alatt nem volt több a kiadások mint a bevételek összege, hanem egyenesen oda vergál, hogy Ghyczy Kálmán így meg amugy nem lenne jó pénzügyér, mert még csak az alphájánál van a pénzügyi miveleteknek. Ki kérte? ... Valóban naiv ez a kedves Páfi! ... Csak-

hogy nagyon kilátszott a farkas körme a báránypőr alól.

Hiába! Ezek az urak, kezdenek már az árnyéktól is ijedezni; pedig nem jó ám az ördögöt falra festeni!

Vagy talán gonosz szél lengedez valamerről? ...

Ubrük Borbála = arany bánya! ...

Nemcsak azért, hogy történetét egy a lapok, mint a ponyvairódom kiaknázni sietnek s a színigazgatók szerepeltetik a deszkákon. Nemcsak piktorok és fotografus mesteremberek versenyeznek e szerencsétlen nő közelébe juthatni! E féle gondolat bármely ordináré ember agyától kitelik, hanem oly ötlet mint amely egy bécsi impressario fejében szülemlett meg: ritkítja párját.

E pénzsomjas német uri ember megkérte Ubrük Borbála kezét, mondják, oly czéliből, hogy ha egészsége helyre áll, világ-körutat tehessen vele. ...

Nem utósó G'schäft lenne!

(Aug. 14-én.)

A szelidített farkas nem harap, (addig a meddig legalább) tehát ebből az a tanulság, hogy ne üldözzük az erdők farkasait! Ilyenforma okoskodással áll elé a „Székely hírlap“ aug. 11-ik számának vezércikkében, mondván, hogy lám az ellenzéki lapok is elismerik, hogy Felső-Fehérmegye kiküldött királyi biztosa szépen viselte magát a f. hó 4-én tartott bizottsági gyűlésen!

No bizony! ... Ez még nem elég az üdvösségre! Az ellenzéki lapok nem azért zajganak a királyi biztos küldetése ellen, mert csúnyán vagy szépen viselik magukat, — a jó magaviselet itt csak másodrendű dolog! — hanem azért, mert jog- és igazságtalannak tartja. De koránt sem az a „mese tanulsága“, mint a „Sz. H.“ megjegyzi, hogy „az ellenzék sem tartja a kir. biztos kiküldését alkotmányellenesnek.“ A mese tanulsága csak az, hogy Mikó Mihály királyi biztos, úgy viselte ott magát, mint az minden tisztességes embertől megvárható, de még ebből nem az tűnik ki, hogy „mivel Mikó ur jó ember: a királyi biztosok küldetése a két magyar hazában jogosult. E logika nagyon is sántít, s elbukik a közvélemény színe előtt.

Tolnától Barányszigetig bejárhatjuk az országnak valamennyi megyéjét, míg az ottanihoz hasonló humanus intézkedésre oly mérvben találunk. Nem kevesebb mint 83 községi iskola mondatott ki ama két megyében felekezeti-nélküliség.

Nem is sok péterfillér gyűlhetett onnan! jegyeznék meg erre Lonkay pater et comp.

Macsványszyt Uj-Verbászon elfogták!

Ez a legújabb hír.

— Kicsoda?

— Azt állítják, hogy Ráday!

— De talán csak az árnyékát?

— Nem biz az! Hiszen az „Üstökös“ utóbbi száma már borostyánnal övezte ismét eme biztos ur homlokát.

Fővárosi értesítő.

* Ujházy Ede debreczeni születésű fiatal színész a nemzeti színházban f. hó 13-án lépett föl „Othello“ shakespeare-i darab Jagójában s tekintve fiatalágát, amennyiben ez első szerepéből itélni lehet, szép jövőre jogosít föl ez új tehetség.

* Az Ubrük-láz még mindig dühöng. Már nem elég, hogy Borbálát színpadra hurcolták, most egy színmű került ismét deszkára, melynek „Páter Ubrük“ a címe.

* A nemzeti színház tagjai emlékiratot készítenek benyújtani a belügyminiszterhez a vidéki színészet rendezése végett, mert sok kóbor társulat, mely az országban szanaszét karavánoskodik, csak rontja a színészet hitelét.

* B. Wenckheim Béla a „Debatte“ szerint visszalép s helyette gr. Péchi Manó lesz a belügyminiszter.

* A nemzeti színpadon aug. 29-én érdekes előadást tartanak: Szigligeti „Szökött katonájá“-nak századik előadását. A színház tagjai igyekezni fognak, hogy ez alkalomra mindon szerep a legjobb kézben legyen.

Belföld.

** Szebeben aug. 10-én d. u. 1 1/2 óra körül a liget előtti löpormalomból zúzógépe melyben állítólag 3 mázsa lőpor volt, a légből repült. Embereket nem esett áldozatul.

** Koslárdon egy paraszt kiment a Maros mellékére száraz galyakat szedni, bátyjának egy 10 éves leányát és egy 8 éves fiacskáját is magával vitte. A mint a parton mennének, előbb az egyik, aztán a másik gyermeket megkapván belelőkte a sebes folyamba, kiket aztán csak halva dobtak ki a hullámok. E borzasztó tény elkövetője állítólag 2 év óta időnként eszelősségre hajlamot mutatott.

** Magyar-Óvárott nagyszerű eredményel folyt le az aratógép-verseny. A 38 versenyző gép közt 26 saját lerakó szerkezettel bíró, és 12 pedig lerakó szerkezettel nélküli volt. Az első közül Anglia 15, Amerika 2, Poroszország 2, Szászország 2, Oroszország 1, Ausztria 1, Magyarország 3, az utóbbiak közül Anglia 9, Poroszország 1, Magyarország 2-öt szolgáltatott. Jutalmat kaptak: I A saját jutalmat 60 db aranyból és gépek közül: az első jutalmat Howard 12. sz. gépe. II A kézzel lerakó szerkezetűek közül: az első 50 db. arany, és aranyérem jutalmat Mattison 35 számú, a második 30 db. arany és aranyérem jutalmat Kearsley 34 számú, a harmadik egy nagy ezüst érem jutalmat Kachelmann 33 számú gépe kaptak. A verseny nap befejezésénél Mosonjegy főispánja ünnepélyes ebédre hívta meg a résztvevő tagokat, hol vége-hossza nem volt a jó kedvűek a napokban egy köztársaságos ültetés felvételét s köteleire magyar nemzeti zászlót tűzött, minek levegését azonban Sandics nevű tanár a közönség előtt kemény parancsoló hangon követelte. Parancsának azonban nem lett sikere, mert a „hazafias művész“ a közönség megaláztatására kijelentette, hogy „előadások megtartására a magyar kormánytól van engedélye, s azt is tudja hogy Ujvidék magyar sz. kir. város, a magyar lobogót le nem veszi, a szerb zászlót pedig majd feltűzi akkor, ha Szerbiában fog előadásokat tartani.“ — Így írja ezt a „Szab. Egyh.“

** Kalocsán Hynald érsek a régi templom alapját akarván kiasatni, melyet kr. u. 1000-ik építettek, de a melyet 1602-ben az akkori háború folyamán leromboltak; — Henszli-mant meghívta, minek folytán az ásások meg is kezdettek. Alig tartott a munka egy óráig, már is ráakadtak a régi egyház keleti alapfalára. Az ásás mindaddig tart, míg érdekes tárgyak feltalálásához lesz remény.

** Hatvanban ismét oly eset adta elő magát, mely már máshelyt is oly gyakran előfordult, hogy t. i. akadni szoktak oly könnyörtelenek kik az irtalmat minden áron kizsákmányolni igyekeznek. Ugyanis két koldus két kis gyermeket magukkal csalva már a várost messze elhagyták, midőn a helybeli gépész, ki rájuk szembejött, hazaérve jelentést tett s a barangoló lovas emberek által elfogattak. Mint a kis leányok beszéltek, a gazemberek, már tanakodtak is, hogy miként szurják ki most már szemeiket és hogyan fogják őket megcsontítani?

— Ertesítés. A nyiregyházi ugynevezett Kisasszony-napi országos vásár az izraeliták ünnepe miatt egy héttel későbbre elnapoltatott, és ennek következtében f. évi szeptember 13-án fog megtartatni.

Külföld.

— Ha igaz, hogy az osztrák külügyminisztérium, a berlini kabinet felhívására, mely felhívás egya kihívással, hallgatással fog felelni, csak helyeselni tudjuk az eljárását, kivált ha az következetesen fog aztán keresztül vitetni. A „Provincial Corr.“ által közölt porosz felhívás azt kívánja, hogy Ausztria részéről tétesszenek közé azon okmányok, melyek bebizonyítják hogy az Ausztria által nyújtott béke jobbót Poroszország visszautasította. Poroszország e kívánsága indokál gróf Beustnak a delegatiók egyik ülésében tett nyilatkozata szolgált. De mióta lett Európában szokás, hogy egyik kormány a másiktól, valamely miniszternek ilyen körülmények közt tett nyilatkozata számadást kért volna? Hát az osztrák államkancellárnak csak olyasmit legyen szabad mondani a delegatiókban a mit Berlinben szívesen hallanak? Különös módszer lenne ez, kivált ha meggondoljuk, hogy a porosz kormány mely irányunkban elannyira érzékeny, eddig még mindent zsebre rakott, a mi Párisban a porosz kormány eljárása ellen mondatott. A mult havi Thile-féle sürgöny alkalmából megemlítjük, hogy Poroszország azon okmányban azon igennyel lép fel, hogy Ausztriának, azonnalmal államokkal melyeknél hitelesítve van, a diplomatai érintkezést megtiltja. A hivatalos Correspondence de Berlin, ez el-

lenében úgy nyilatkozik, hogy ama sürgöny csupán azon jogot vonja kétségbe, hogy a Poroszország és szövetségesei közötti viszonyokba Ausztriának beleavatkozása lehet. — Az pedig bebizonyított tény, hogy Poroszország egyáltalában nem látszik azt akarni, hogy Ausztria az észak-német szövetség államainál képviselve legyen, s ezekkel másképen, mint Berlinen át érintkezzék. E nézet és a között tehető, amit a „Corr. de Berlin“ terjeszt, rettenetes nagy a különbség. Ugyanaz a lap a „N. Fr. Pr.“ egy nyilatkozatára is hivatkozik, melyet a nevezett lap soha nem tett, s amely valódi hamisítás a „Corr. de B.“ részéről. Hamisítás az alak szerint, mert azt a „N. Fr. Pr.“ csakugyan és joggal állította, hogy Ausztria képviselőinek államuk érdeke felett mindazon államoknál, melyeknél hitelesítve vannak, örködni kell. Ausztria azonban a porosz kormány közegei által mindig gyanúsított, hogy a párisi kabinetnél még a francia-belga vasuti ügyben is ellene dolgozik. Ha ez szinte úgy történt volna is, még evel nem avatkozott Poroszország ügyeibe, sem az észak-német szövetségébe. A „Cor. de B.“ megjegyzései tehát nem egyebek rosz kifogásoknál. Mi láttuk előre, hogy a berlini kabinet azon ténem, melyre a Thile-féle sürgönnyel lépett, nem fogjamagát fentarthatni, az azóta történtek oda mutatnak, hogy ebben tökéletesen igazunk volt, mert már az említett cikk is egészen más hangon szól, mint Thile sürgönye, melyet a körülmények hatalmát látó Bismark kénytelen volt desavouálni.

Különfélék.

— A „Pungolo“ szerint a Trani székesegyházban nem régen azon szerencsétlenség történt, hogy az ünnepélyes isteni tisztelet alatt a függönyzet meggyult, s a közönség mely eleinte nyugodtan viselte magát, azon örült kiáltásra, hogy a boltozat leszakad! rohani kezdett kifele, s a nagy tolongásban 16 ember maradt halva, s igen számosan megsebesültek. A tűz hirtelen eloltatott, a boltozatnak esze ágába sem volt a beszakadás.

— Ellentállás a legvégsőig. Feldkirchből táviratilag jelentik, hogy a brixeni püspök inkább megfizette a reárott 1000 ftnyi bírságot, s még sem adta ki a töle törvényszékielg követelt házassági okiratokat, inkább elégette. Bizony, bizony keveseljük azt az 1000 forint büntetést pénz, — ily macacsság 1000 fttal még nincs megbüntetve, jó lenne annak megtörésére néhány napi — közönséges, nem papi böjttel sulyosított fogságot alkalmazni, akkor talán az akták még a hamuból is előkerülnének.

— Newyorki, távirat szerint a kormány Philadelphian levő borszeszraktáiraiban tűz ütött ki, hét ember a lángok martaléka lett, s a tűz által okozott kár több mint 12 millió forintra megy.

Legújabb

— Pest, aug. 16. A delegatió a tisztek fizetését felemelte, az őrnagyig. Kápolnai István szabadelvé katonai közlönyt indított meg Pesten.

Közigazgatás.

— Debreczen, aug. 16. Az ugy nevezet Lörinczi országos vásárunk népes volt, életneműek s egyébféle élelmiszereket is eleget hoztak, az élet, miután újabb lendületet nyert, kelendőbb volt, mint az elmúlt heteken, az arak néhány krral javultak, a buza körülbelül 7 ft 40—8 ft, kettős 6 ft 40—60 kr, rozs 5 ft 30—50 kr, zab 3 ft 40—60 kr, árpa 4 ft, tengeri 5 ft 50—80 kr, zöldség sok volt, főleg vereshagyma nagy mennyiséggel hozott s olcsón kelt, egy nagy koszu fokhagyma 8—10 kron kelt, krumpli is szinte sok volt, az eddigi áraknál leebb kelt, zsákja 90 kr. — 1 ft 60 krig; kenyér sok volt az ár néhány krral a mult hetinél leebb szállt.

A sertésvásár a mind vasárnap, mind hétfőre jelentékeny számú sertést hajtottak, már szombaton sok volt a helyszínen, főleg a sovány sertések magas áron keltek, szinte a hizott sertés ára is javult, s közép nemű kelete volt, fontszámra 24—26 1/2 krral kelt.

A bőrvásárban vasárnap és hétfőn csak alig néhány drb bőr volt látható arra sem mutatkozott vevő, mivel a kész bőrre igen csekély kelendőség mutatkozik, csak kész munka közt alig lézeng néhány vidéki kereskedő.

Bécsi tőzsde aug. 16. cs. arany 5 90. ezüst 121.—

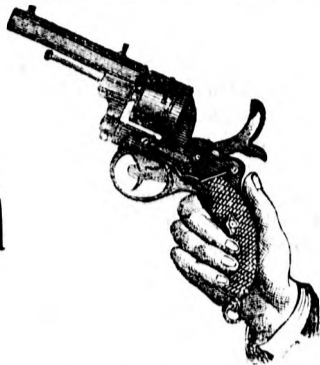
Mai számunkhoz egy félv melléklet van csatolva.

Debrecen 1869
67-73. évk. az a h...

53, 54. évk. a hieghol

Melléklet a „Debreczen” 33-ik számához.

H I R D E T É S E K.

A vásár tartama alatt!

LEFAUCHEUX vadászfegyverek

a legjobb rendszer szerint, szilárd puskamíves munka, saját készítmény. Finom sodrony- és damast-esővekkal s csinos véséssel 65, 70, 80, 90, 100—120 frtig; percussios fegyverek vas-, drót- és damast-esővekkal, belföldi s francia gyártmány szimpla 7 frt 50 kr—9 frtig; és dupla 14, 18, 20, 25, 30—40 frtig; mordányok 1 és 2 esővűek flobert-pisztoly és puskák, s minden e szakmába vágó cikket a legjutányosb áron ajánlja

Unschuld Ede,

fegyverkészítő és kereskedő Pestről.

A legszilárdabb munkáért s a fegyverek szabatos lökéspességeért jóállás vállaltatik, s nem tetszés esetében, 14 nap lefolyása alatt kicseréltetnek. 60. 2—5

Boltja van: Debreczenben Széchenyi-utcán.

Eladó zongora
 Hatvanuteza 1573. sz. háznál Sielberstein
 Józsefnél egy jókarban levő
ZONGORA eladó.

62. 1—5

Sötér Miklós

előbb

Dragota I.

ajánlja a főpiacon a Dragota-házban levő ujonnan a legdiszesebben berendezett

fűszer- festék- és anyag-kereskedését,

hol is minden e szakba vágó cikkek a legkitünőbb minőségben úgy nagyban, mint kicsinyben (en gros et detail) a lehető legjutányosb áruk mellett kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítetnek.

Főtörökvésem oda leend irányozva, hogy a n. e. közönség pártolását az áruk jósága, jutányossága és pontos kiszolgáltatás által kiérdemeljem.

30. 4—5 Kész szolgálja Sötér Miklós.

Az „István” gőzmalom-társulat

azon t. cz. részvényesei, kik az 1868-dik évi ápril 26-diki társulati közgyűlés határozatából kibocsátott új részvényeikre a 4-dik részlet fizetést f. hó 15-dikéig nem teljesíteték, ezennel másodszer szólítatnak fel: annak augusztus 31-dik napjáig — késedelmi kamatokkal együtt való eszközzésére. — Debreczen, 1869. aug. 16. 65. 1—2

A képviselő választmány.

Legújabb találmány, dohányzóknak!

Belföldi készítmény.
Havanna-dohány illatos levelek.

A legfinomabb havanna-illattal vegyített eme levelek, a szivar-ládába téve, a bennök levő dohány vagy szivaroknak, még ha silányabb minőségűek is, már két nap múlva oly kellemes, havanna-szerű illatot kölcsönöznek, hogy azok még az ismerőt is csalódásba ejtik, s azt fogja hinni, miszerint valódi havannát szí. Egy lap elég 25 darabb szivart 2 nap alatt illatosá tenni, s e műtétel egy és ugyan azon lappal tízszer ismételtet. Ezen lapok, ha nem használva, papírba gyöngölve eltétetnek tulajdonságaikból mitsem vesztenek. — **Emélfogva nincs jobb szer, hogy kevés pénzzel jól és fluoman dohányozhassunk.**

Főraktár Németország- és Ausztriára nézve C. HAUSER, Wien, Mariahilferstrasse Nr. 116.

Vidéki szállítások a pénz beküldése vagy postai utánvét mellett is teljesítetnek.

Árak: Egy csomag (6 darab), csomagolással együtt 1 frt. 60 kr. — **Kevesebb mint egy csomag nem adatik. Ismét eladók** jelentékeny engedményben részesülnek. — **Raktárak Ausztria és Németország minden városaiban felállítatnak.**

Jelentés! Minthogy e tárgy különösen Németországban már nagy mértékben utánzóztatik, ezekből a t. cz. vevők saját érdekükben figyelmeztetnek, miszerint okadjanak ama hamisítványok megvételétől, mint a melyek a valódi havanna illatos levelekhez még csak nem is hasonlíthatók. 44. 5—12

Nincs jobb szer, hogy kevés pénzzel jól és olcsón dohányozhassunk!

Dohányjavítási

szállítási

Hirdetmény.

Felperes Szentesi István és Nagy Mihály, mint a debreczeni mészárosceh czéhmenterei részükre alperes Rácz Istvántól 1568 aft. 12 kr. tőke s járuléka erejéig következő ingóságok, u. m. házibutorok, hordók, lovak, szarvasmarhák, szekér, fancieskai kaszállón 49 vontató rozs, 1 kazal tavalyi rozsszalma, 1 boglya tavalyi széna, lábfák, a város tilalmasában berlett 8 lánctalpa földön 5 köböl vetés utáni ideitermés, ugyanott bérelt 2—4 lánctalpa luczernásföld ideitermése, ugyan ennek a bérelti 1870 és 1871 évi haszonvétele, bíróság lefoglaltván.

Felszólítanak mindazok, kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni, vagy más igényt, vagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetni vélnék, hogy igénykereseteket e hirdetmény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt, elsőbbségi bejelentvényeiket pedig az árverést kezdéig, habár külön értesítést nem vettek is, alóli telekkönyvi hatóságnál nyujtsák be, különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár fölöslegére fognak utasítani.

Kelt Debreczenben, a városi törvényszék telekkönyvi tanácsának 1869. Aug. 6-án tartott üléséből. 62. 1—3

Önkéntes árverés ingóságokra.

A helybeli nagy- és kis-czeglédutcák sarkán 148. sz. alatt fekvő Némethy-háznál megkezdett önkéntes árverés a f. é. aug. hó 17. 18. és 19-ik napjain folytatatik; mit azon figyelmeztetéssel hozok a n. é. közönség tudomására, hogy különösen a jövő szerdán és csütörtökön a 3500 kötetből álló könyvtár és a térképek bocsáttatnak árverés alá.

Debreczen, aug. 16. 1869. 65. 4—2

Hódy Gyula, h. ügyvéd.

Leány-növelde Késmárkon.

Van szerencsém a t. ez. szülőkkel tudatni, miszerint Késmárkon a kor igényeinek megfelelő leány-növeldet nyitottam. A felvételt feltételek következők:

Teljes ellátás- és kézmunkatanításért havonkint	18 ft.
Tanításért a tudományokban	2 „
franczianyelvben	2 „
Zongoratanításért hetenkint 5 órán	4 „
„ „ „ 6 „	8 „
Ruhaszabás- és készítéseért egyszersmindenkorra	5 „

A tanításban részt nem vevők csak 18 frtot fizetnek havonkint. Az iskolai év szeptember 1-én veszi kezdetét. Kassa és Késmárk közt naponta közlekedik a gyorskocsi. Bővebb tudósítást nyerhetni a szerkesztőségénél. A t. ez. szülők pártfogásáért esd

Schneider Mária,
leány-növelde tulajdonos.

41. 5—7

A „Haza“ magy. életbiztosítóbanc debreczeni vezérügynöksége főpiacz Dragota-ház.

Tisztelettel tudatja a n. é. közönséggel, hogy biztosításokat élet és halál, s tulélesi esetre, járadék biztosításokat a legjutányosabb feltételek mellett elvállal.

Fel hívjuk egyszersmind a közfigyelmet a közelismerésben részesező ügynevezett

„Temetkezési egyesületre,“

melynek már e vezérügynökségnél több mint 800 tagja van, melybe igen csekély díjbefizetése mellett belépven, mindenki tisztességes el-takarításáról bőkezűen gondoskodva van.

Bővebb felvilágosítással szolgál „A debreczeni vezérügynökség.“

61. 2—5

Kiss József, m. k. titkár.

Ugyanezen bank vezérügynöksége tudatja mindazokkal, kik az életbiztosítási téren, mint felügyelők, ügynökök és helybeli kijárók ohajtnak működni, jelentkezzenek a fentírt vezérügynökségnél.

Szerkeszti s kiadja: **Oláh Károly.**

Leány-, tan- és nevelőintézeti értesítés.

Intézeti helyiség nagypiacz, Tamássyház 2144. szám
1-ső emelet.

Alulírottak tisztelettel értesítjük a t. ez. szülőket, hogy mult évben alapított s jól szervezett leány-, tan- és nevelőintézetünkben a beírások és főlvételek szept. 1-én megkezdődnek.

Főlvételi díjak havonkint következők:

- 1—2-dik elemi osztályokba járóktól 4 frt. o. é.
- 3—4-dik közép osztályokba járóktól 6 frt. o. é.
- 5—6-dik felsőbb osztályokba járóktól 8 frt. o. é.

Növendékek teljes ellátásra is főlvetetnek.

**Tánczos István, és neje
Décombaz Erzsébet,**
intézzettulajdonosok.

58. 5—6

Még csak rövid ideig!

Tökéletes végeladás!

Egy pesti csödtömeg rendkívüli dús választéku áruraktárából a következő készlet

a készitési árakon alul

végképen elárusittatik;

legfinomabb jaconet 33 krjával;
szines batiszt 22 krtól 28 kr. leg-
finomabb;
lusztres 25 — 80 krig, melynek
ezelőtt 1 frt. 20 kr. volt az ára;
ruhakelmék 12 krtól feljebb;
legfinomabb velour ruhakelmék ez-
előtt 2 frt., most 1 frt.
nagy választék fekete és szí-
nes selyemben, ruhákra
és diszitményekre;
selyem- és gypju-bársony;
beszőtt hosszukendők (longshawl)
és nyári hosszukendők, ugy szin-
te nagykendők és skót kendők
(Plaid), fehér és szines vászon-

és gypapotkendők; fehér perkál,
csinval, chiffon, zsinór- és piqet;
fehér mousselin és organtin függő-
nyökre;
asztalterítők, asztalkendők, kávé-
törülközők és ágyszerítők;
butorkelmék, ripsz, piros damst és
csinval;
rumburgi-, creas és fonalvászon és
kanavász, nanking és mindenemü
bélésrevaló;
fehér és szines ingek;
brüni és roichenbergi gypjukelmék;
gypot; és vászon nadrágkelmék;
női tavaszi köpenyek s köpenyek;
¼ széles Lúztres 20 kr.

**Az eladási helyiség: Debreczenben,
bécsi utca 86. sz. 52. 5—3**

Cs. kir. 1864-ki

államsorsjegyek.

Főnyer.: 250,000, 220,000, 200,000, 150,000, 50,000 frt.

Legközelebbi huzás szept. 1-én 1869.

Bélyegezett részvények, minden huzásra, mindaddig ér-
vényesek, míg vagy 250,000 ftinak, vagy a legroszabb
esetbe 160 frtnak 20-szad része mint nyeremény ki nem
buzatik, darabonkint kaphatók 8 frittal, 9 db 70 frt, 20 db
150 frt Minél több megrendelést kér

G. F. Schildt,

am Graben, Bécsben

Igervények szept. 1-re 3 frt 50 krjával ugyan-
ott kaphatók. 48. 5—4

Egy jelenleg B.-Ujváros határában értelmes és ügyes
gépész vezetése mellett működő

Clayton-féle gőz-cséplőgép

részére augusztus hó végétől munka keres-
tetik.

Bővebb felvilágosítást ad Szepessy Gusztáv, gözmalmi
igazgató. 54. 4—4

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.